

[Undervisningsministeren.]

Lagtinget i 1929, men der foregik ikke noget væsentligt nyt. Flertalsindstillingen blev vedtaget med 13 Stemmer mod 10. Sambandspartiet — det skylder jeg at tilføje — udtaler dog i sin Betænkning:

„Vi gaar ud fra som givet, at intet dansk Ministerium, saaledes som Stillingen er paa Færøerne, vil gennemføre en Ordning, der gør det ulovligt at benytte Rigssproget (Dansk) som Undervisningssprog i Folkeskolen paa Færøerne.“

Man vil altsaa se, hvordan Udviklingsretningen har været, og efter det, jeg her har oplyst, skulde det, som jeg sagde, ikke være ganske utænkeligt, om de to Partier deroppe, der har ligget i Strid saa længe, til Dels i bitter Strid, om dette Spørgsmaal, skulde kunne enes om en Indstilling, der samlede hele Lagtinget eller dog et overvejende Flertal af Lagtinget — nu er der i senere Tider ogsaa kommet et tredje Parti til oppe paa Færøerne, som jeg antager med Glæde vil arbejde i samme Retning.

Undervisningsministeriet vil derfor — og det er mit Svar til den højtærede Forespørger — henstille til Lagtinget, at det i den kommende Samling, i indeværende Aar, tager Spørgsmaalet op paa ny, og hvis det skulde komme til en enig eller en nogenlunde enig Indstilling, er det klart, at et saadant fælles Forslag vil kunne paaregne Ministeriets Støtte. Samtidig vil jeg dog gerne udtale Haabet om, at man tager den Henstilling op, som Ministeriet allerede i 1919 rettede til Skoledirektionen paa Færøerne, om at undersøge Spørgsmaalet om, eventuelt stille Forslag om, en Forbedring af Skolevæsenet paa Færøerne. Ingen skal villigere end jeg erkende, at et virkelig tidsvarende Skolevæsen paa Færøerne møder mange naturlige Hindringer og Vanskeligheder: den faatallige Befolkning, den afsides Beliggenhed midt i Atlanterhavet, de barske Vejrforhold, den haarde Kamp for Tilværelsen, de spredte Øer, de besværlige Vejforhold. Det er klart, at man ikke kan stille Krav om, ikke kan vente et Skolevæsen som f. Eks. den københavnske Folkeskole, det siger sig selv. Alligevel havde Ministeriet i 1919 Ret i, at der var store Mangler ved det færøske Skolevæsen, og at det i højeste Grad trængte til Udvikling og Reform. Af de Oplysninger, vi nu har

faaet, fremgaar det, at der i alt paa Færøerne findes 3 162 skolepligtige Børn, der findes 109 Bygder og 78 Skoler og Skolestuer med i alt 83 Lærere og Lærerinder, deraf 54 Lærere og 29 Lærerinder. Der er nogle enkelte Pladser med skolepligtige Børn, men ingen Undervisning for Tiden, hvilket dog søges afhjulpet. Foruden de 78 Skoler og Skolestuer finder der Undervisning Sted paa 9 Pladser, hvor der ikke er særlig Skolestue, altsaa i alt paa 87 Steder. Paa disse Steder fordeler Undervisningen sig saaledes: Hver Skoledag undervises der paa 35 Steder, $\frac{3}{4}$ af Skoledagene paa 5 Steder, $\frac{2}{3}$ af Skoledagene paa 7 Steder, Halvdelen af Skoledagene paa 16 Steder, hver tredje Uge paa 10 Steder, hver fjerde Uge paa 11 Steder, 49 Dage aarlig 1 Sted, 41 Dage aarlig 1 Sted, 16 Dage aarlig 1 Sted.

Med Hensyn til Lærerforholdene stiller Sagen sig saaledes — der bortses fra Thorshavn —, at en Skole, Tveraa, har 10 Lærere, to Skoler 4 Lærere, 12 Skoler 2 Lærere, 20 Skoler 1 Lærer. I 17 Tilfælde passer 1 Lærer to Skoler, i 4 Tilfælde passer 1 Lærer 3 Skoler, i 4 Tilfælde giver 1 af Lærerne ved en Skole med flere Lærere Undervisning ved en anden Skole, som han passer helt. Ja, det er selvfølgelig et ringe udviklet Skolevæsen, men, som jeg sagde, man kan godt forstaa det. Men paa den anden Side trænger det ubestridelig i høj Grad til Reform, og jeg tror, at en Reform, en Udvikling af Skolevæsenet paa Færøerne, som vi nu gerne i Ministeriet ligesom i 1919 vil have en Indstilling om fra Skoledirektionen, eventuelt fra Lagtinget, ligesom ogsaa vilde lette Løsningen af Spørgsmaalet om Undervisningsproget.

I Virkeligheden er alle paa Færøerne nu enige om, at Børnene kun har eet Tale-sprog, det færøske. Naar de 7—8 Aar gamle kommer i Folkeskolen, kan det ikke nytte, man vil bruge noget andet Sprog, for de kender ikke noget andet Sprog. Og det er da ogsaa klart, at vi i Danmark, vi, der har den lutherske Reformation bag os og Kampen for Modersmaalet, ikke mindst i Religionsundervisningen, vi, der lever i Grundtvigs Fædreland — han tog allerede i 50erne paa Rigsdagen Ordet for Anerkendelse af det færøske Sprog —, vi i Danmark, der har kæmpet saa haardt for Berettigelsen af Dansk i Sønderjylland, vi kan ikke se med